

NAH en verslaving

Zwolle, 7 oktober2015

Rob ter Haar, verslavingsarts KNMG / hoofdbehandelaar

wat is verslaving

Wikipedia:

Verslaving is een toestand waarin een persoon fysiek en/of mentaal van een gewoonte of stof afhankelijk is, zodanig dat hij/zij deze gewoonte of stof niet, of heel moeilijk los kan laten. Het gedrag van de persoon is voornamelijk gericht op het verkrijgen en innemen van het middel, of het handelen naar de gewoonte, *ten koste van de meeste andere activiteiten*.

Professionele veld:

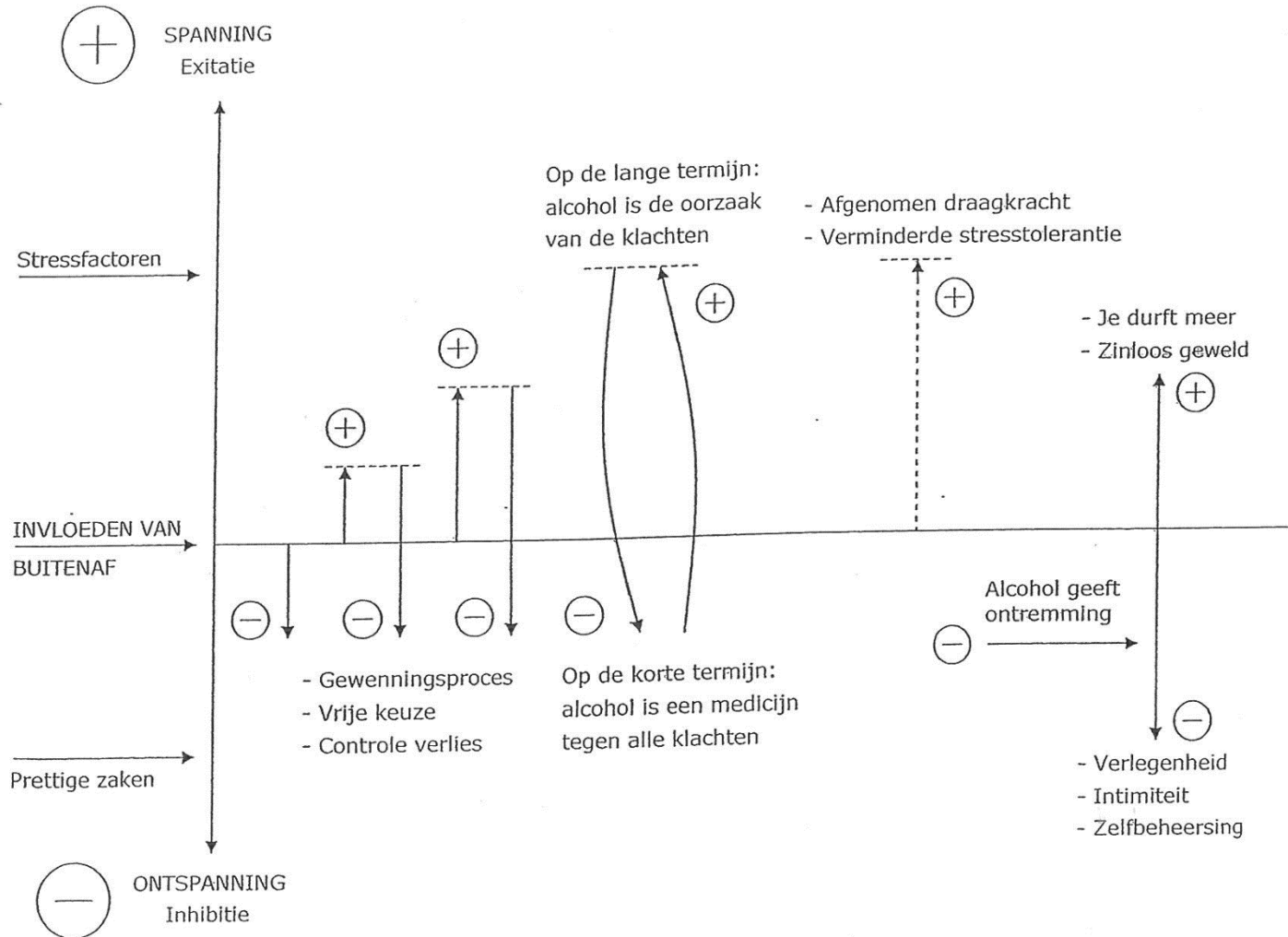
Verslaving is een hersenaandoening neigend naar chroniciteit en met grote invloed op alle leefgebieden van de verslaafde (naar Leschner 1996).

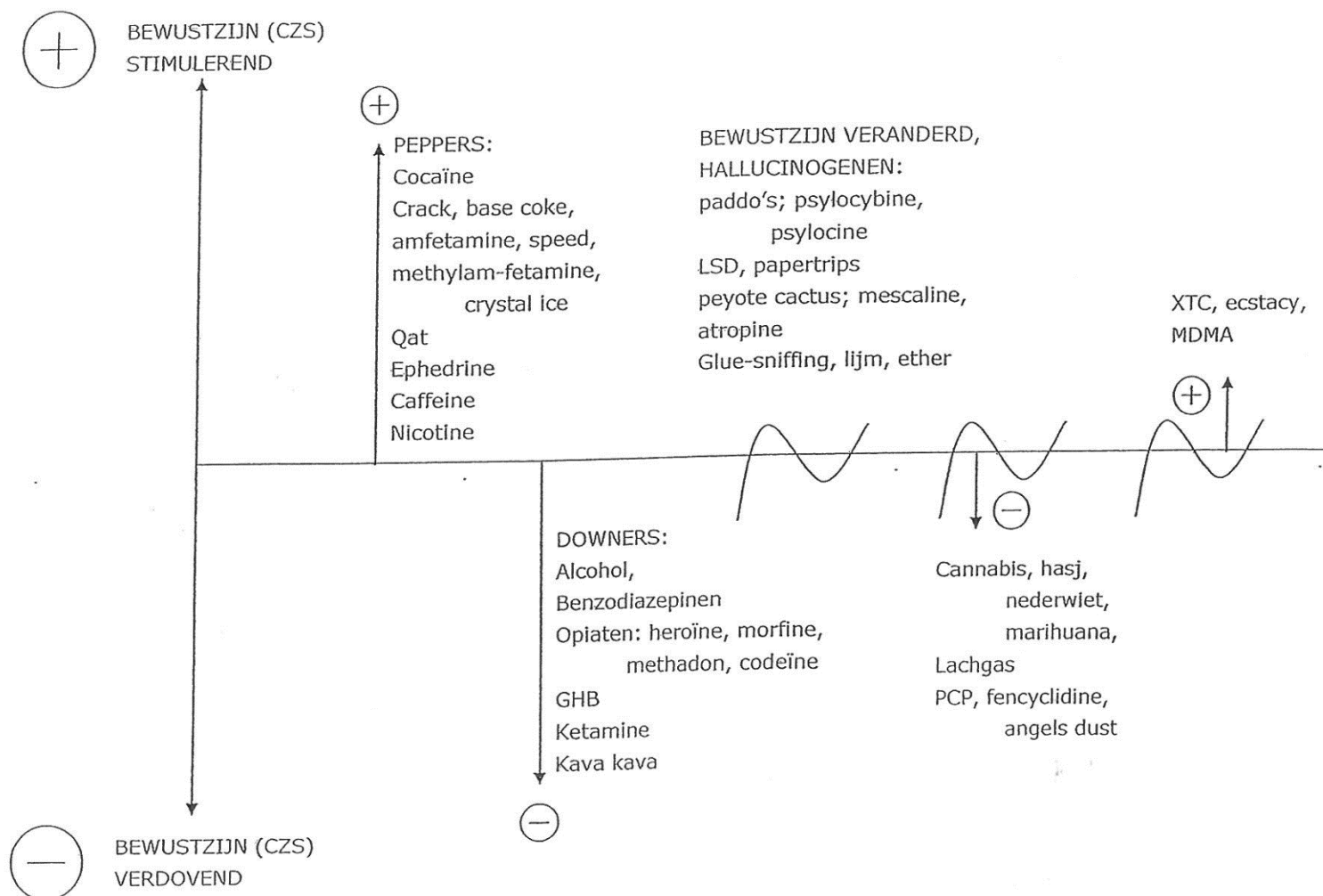
definities

Geen eenduidige definiëring

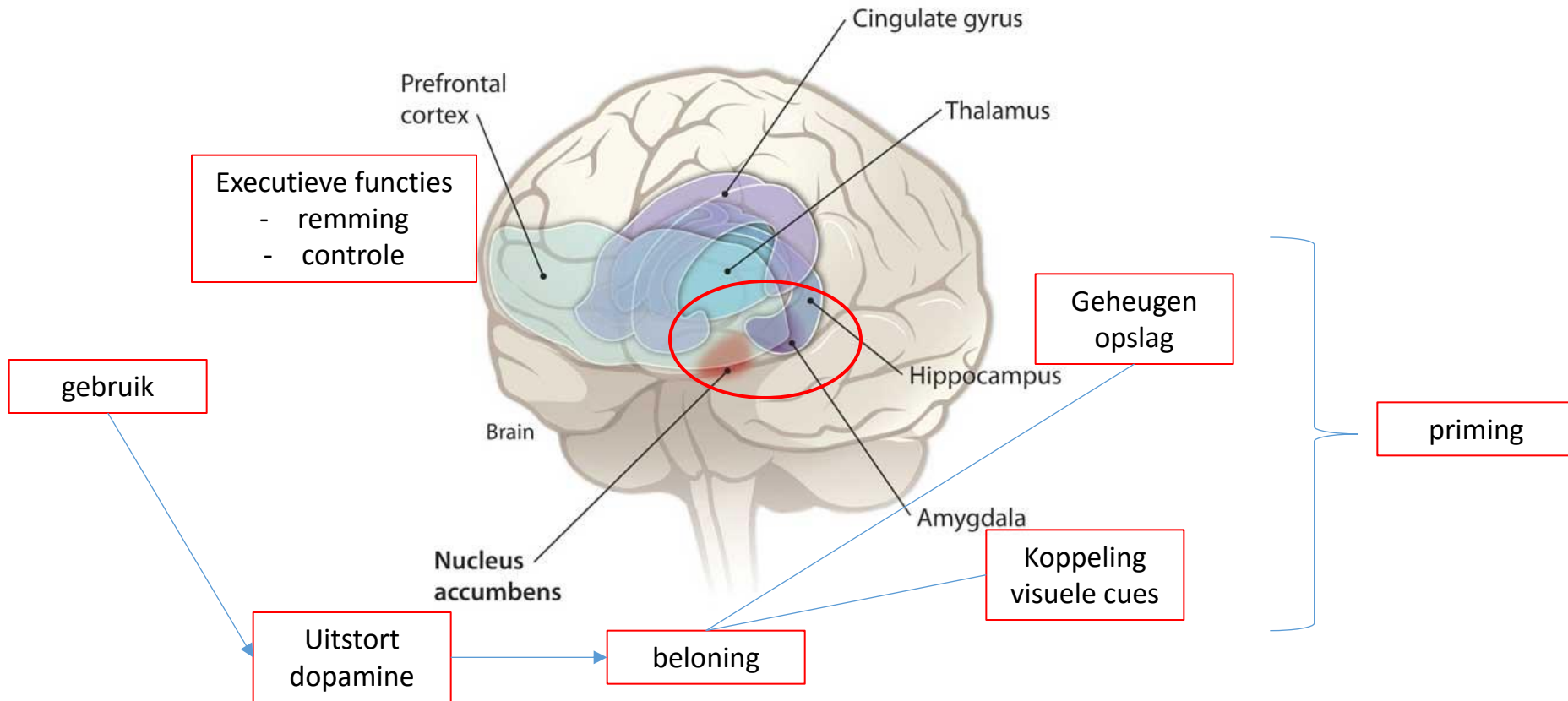
- Beschrijvend
 - de gebruiker is niet in staat het gebruik te stoppen ondanks de wetenschap van alle negatieve gevolgen;
 - kenmerken: onthouding, craving en drug seeking
- DSM-classificatie
 - criteria
- Ziektemodel
 - Leshner: chronische en intermitterende hersenaandoening met verregaande gevolgen op alle levensdomeinen
- Neurobiologie
 - beloningssysteem
 - neuro-adaptatie
 - dopaminesysteem

ontstaan van verslaving

neurobiologisch

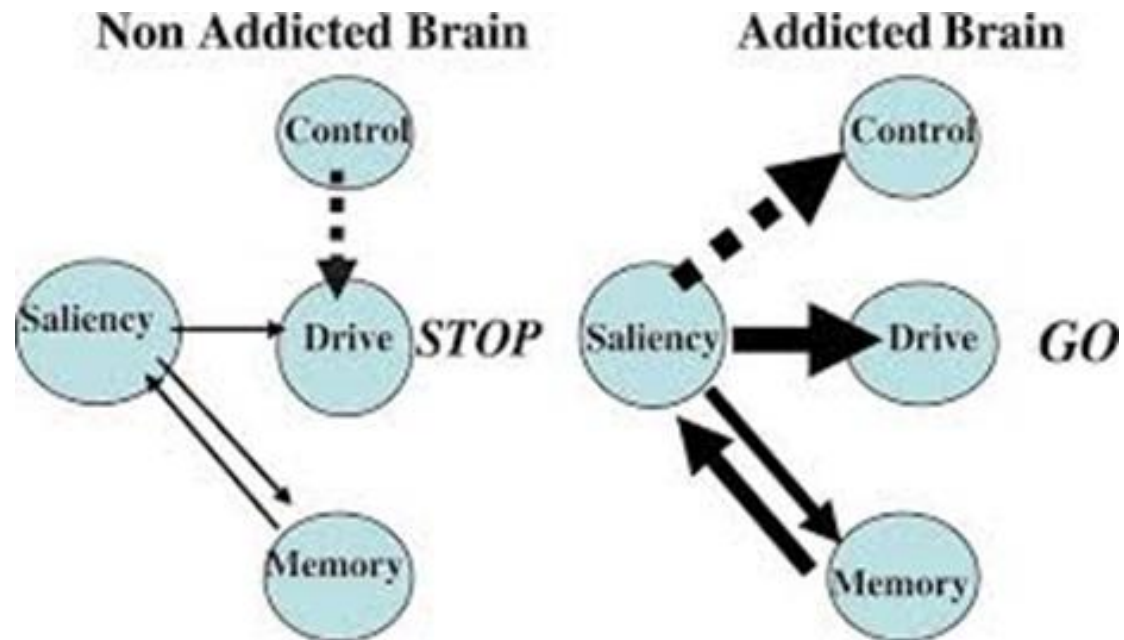

Wat gebeurt er

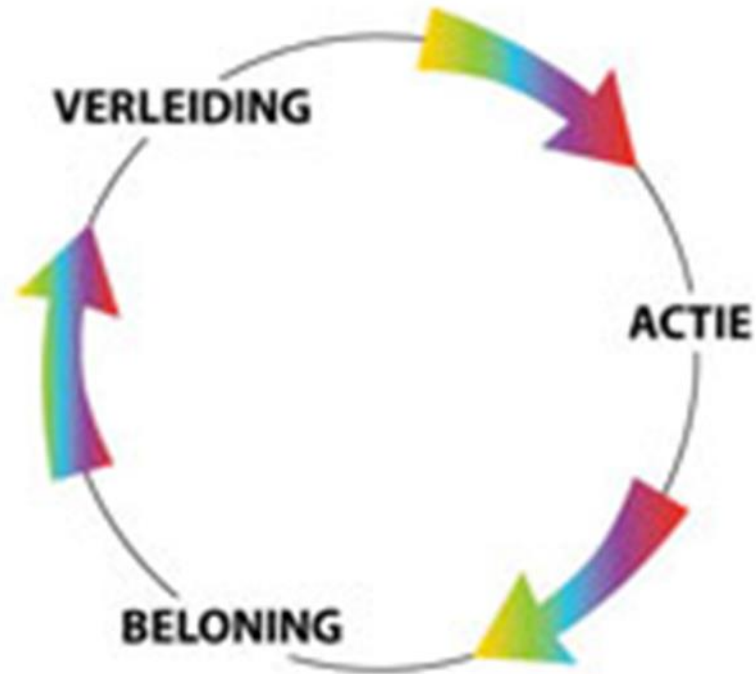
(Wijngaarden-Creemers, van der Gaag; 2010)

- gebruik > gewenning > meer stof nodig voor zelfde effect
 - sensitisatie > afname dopaminereceptoren > sterkere prikkels nodig
> vervlakking effect normale prikkels
 - psychologisch effect > attentional bias
> craving: intense zucht en pathologische drang naar het middel
 - tekort aan executieve controle / inhibitie > regie over gedrag verloren
 - thalamus (als 'thermostaat') remt niet
 - executieve controle tav craving ontbreekt
- } prikkel direct naar mot. cortex

Model naar Volkov

vereenvoudigd

Gevolg gebrek aan neurotransmitters

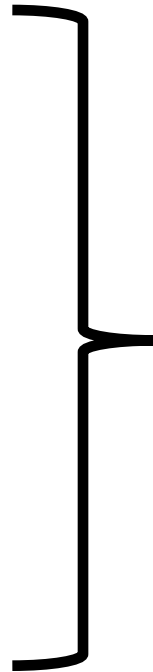
➤ Craving

➤ Stress

➤ Dysforie

➤ Angst

➤ Paniek

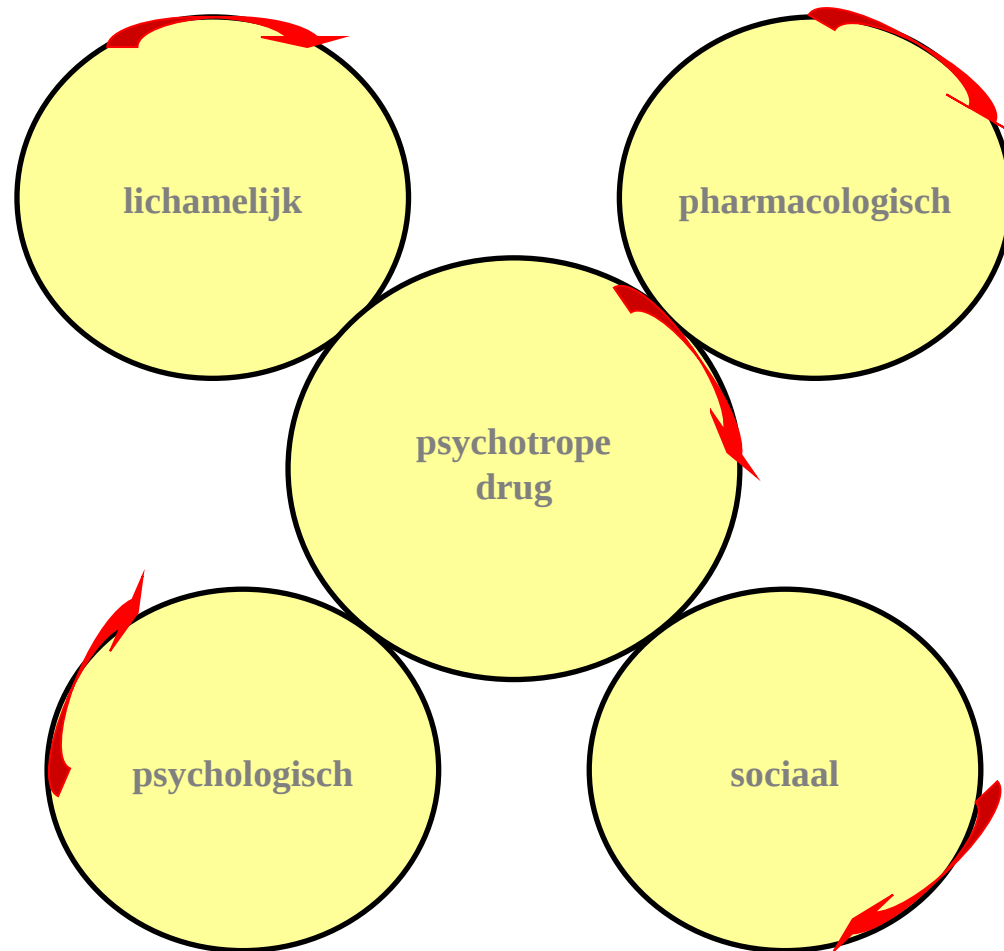

hernieuwd gebruik

kenmerken van verslaving

- **neiging tot chroniciteit**
- **terugval (relapse)**
- **dwangmatig zoeken en gebruiken**
- **controleverlies**
- **tegen beter weten in**
- **abstinentie**

Van Dijk (1974)

het brein

- **stuurwiel**
- **gaspedaal**
- **rempedaal**

craving

- één v.d. essenties van verslaving
- pathologische, alles overheersende zucht
- terugval bevorderend
- invloed op de hulpverleningsrelatie
- invloed op gedrag

Bio-Psycho-Sociaal Model

**Biologische factoren
(lichaam)**

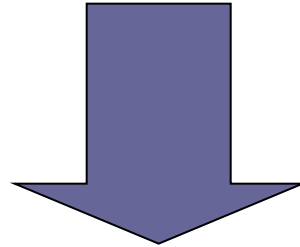
aanleg
ziekten
medicaties
voedsel
alcohol, drugs

**Psychologische
factoren
(geest)**

persoonlijkheid
karaktertrekken
eigenschappen

**Sociale factoren
(milieu / omgeving)**

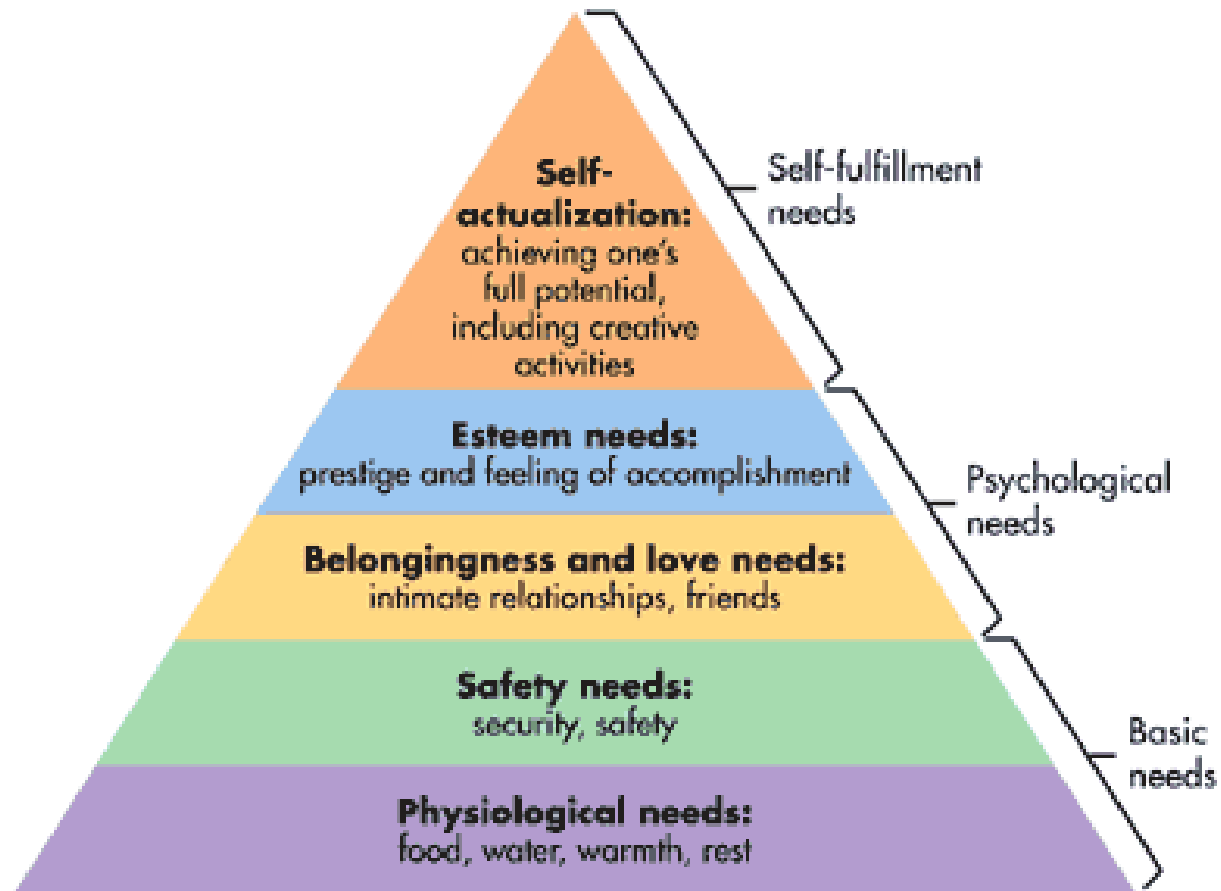
familie
vrienden
leven
werk

NAH

kwetsbaarheid

Maslov

Wat cijfers

- Circa 500.000 NAH-patiënten
- Jaarlijks 60-70.000 nieuwe gevallen
- 2004: ca. 8000 Korsakovpatiënten
- 50 – 60 % NAH-ers heeft problemen met alcohol / drug (alg. bevolking ca 12 %)
- 40 - 70 % gebruiksprobleem vóór ontstaan NAH
- 35 – 50 % was onder invloed op moment van ontstaan letsel
- NAH: 2 – 5 x grotere kans op ontstaan misbruik of verslaving

Waarom heeft NAH-patiënt een grotere kans op verslaving

- denk-, concentratie- en geheugenproblemen
- executieve functievermindering
- stemmingsklachten
- mogelijk fysieke problemen
- 'minder' voelen
- ongelukkig zijn
- weinig sociale contacten
- eenzaamheid
- Et cetera, et cetera

Waarom heeft middelengebruiker/verslaafde een grotere kans op NAH

- directe breinschade door het middel (XTC)
- indirecte breinschade door het middel (alcohol, cocaïne)
- directe of indirecte breinschade door overdosis (opiaten, benzo's, barbituraten, ...)
- breinschade t.g.v. traumata onder invloed
-

valkuilen

- NAH wordt bij de verslavingszorg niet goed herkent / onderkent
 - overigens net als LVB tot voor kort
- verslavingsgedrag kan sterk lijken op NAH-gedrag
- ontbrekende motivatie bij pat. c.q. geen alternatieven voor pat.
- verslaving wordt nog niet voldoende onderkent in NAH-zorg
- medelijden????

behandeling

- Gelijk aan andere verslavingsbehandelingen, maar ... aangepast:
 - afgestemd op het individu en het specifieke functieverlies
 - taalgebruik, duidelijke boodschap, kort
 - vaak herhalen
 - pictogrammen, andere alternatieve vormen van aanbieden
 - op laten schrijven, agenda voeren
 - rustiger tempo
 - non-verbale contacten
 - structuur
 - consequent zijn

goede notitie

<http://nahadvies.nl/data/documents/Nota-NAHv-2015.pdf>